

Interjú Gáspár Andrással

**Készítette:
Miyazaki Jun**

www.sfportal.hu, 2006.

Gáspár András magyar sci-fi és fantasy élet talán egyik legvitatottabb személyisége. A legsikeresebb hazai fantasy világ és szerepjáték, a M.A.G.U.S. körül kialakult káosz nem kedvezett a megítélésének, ugyanakkor tény, hogy a fantasztikum egyik legjobb írója, akinek kötetait türelmetlenül várják rajongói. A március 19-i Átjáró Találkozások védnökeként exkluzív interjút adott az SFportal számára – a három részre bontott beszélgetés első darabjában a M.A.G.U.S. helyzetéről, a Keleti szélről és az Inomival kapcsolatos kettős érzéseiről vall a szerző.

Miyazaki Jun, SFportal.hu: Kezdjük azzal, ami a legtöbb M.A.G.U.S.-rajongót érdekli! Mi a helyzet a Keleti szél második részével?

Gáspár András: Leadtam a második kötetet az új kiadónak, jelenleg a szerkesztés fázisában van – ők döntenek arról, hogy mikor adják ki. A kézirat ebben a formájában már 2001-2002 óta készen van.

SFportal.hu: Ez a kézirat akkor megfordult már Bogdán Miklós, az Inomi tulajdonosának kezében?

G.A.: Nem volt nála, sosem adtam ki a kezemből. Akkor ugyanis nem voltak adottak azok a feltételek, amelyek most igen, például a kiadói háttér. Ennek hiányában nem láttam értelmét, hogy bedobjam ezt a kéziratot. Most viszont úgy érzem, hogy a Tuannak szándékában áll a kiadói háttér kiépítése.

Egyébként ez még mindig nem a vége a történetnek, hanem csak egy második kötet. Egy jókora második kötet, és egy nagyjából ugyanekkora terjedelmű harmadik kötet is várható – remélhetőleg még idén. Rajtam nem múlik – már sok minden készen van a harmadikból. Időközben folyamatosan zajlottak rajta munkálatok, de még kell dolgoznom, hogy komplett legyen. Egyszer remélhetőleg ugyanúgy össze lehet rakni egyetlen könyvvé, mint annak idején a Karnevált – ennek kapcsán természetesen várható a Keleti szél I-ből reprint kiadás, ami anno még a Valhallánál jelent meg.

SFportal.hu: Korábbi kötetekből várható újrakiadás?

G.A.: A Tuan Kiadónak vannak ilyen szándékai, első körben a Csepp és tenger újrakiadását tervezik. Remélem, hogy idővel sor fog kerülni a Halál havában és az Észak lángjai immáron ötödik kiadására is. Én nyitott vagyok rá, ez csak annak a kérdése, hogy felkérek-e erre, mint ahogy Miklós tette a Karnevál kapcsán – amely, úgy látszik, az elég meggyőzően szerepelt ahhoz, hogy újrakiadása lehetséges legyen.

SFportal.hu: Mint mondtad, néhány éve már megírtad a Keleti Szél 2-t, mégsem akartad kiadni a kezedből. Mi volt ennek az oka? Nem voltál megalégedve Bogdán Miklóssal vagy az Inomival?

A Karnevál deluxe kiadásaG.A.: Az Inomi nem volt kiadó, legalábbis nem abban a tradicionális értelemben, ahogy én egy kiadót értelmezni tudok. Miklós a jogok tulajdonosa volt, aki különféle stábokkal kísérletezett, hogy működési hátteret teremtsen – ez nem sikerült valami jól. Olyannyira nem, hogy sokan, akikkel együtt próbált dolgozni, az eredmények ellenére inkább más elfoglaltság mellett döntöttek. Én akkor hagytam fel a közreműködéssel, amikor Pálinkás Imre leköszönt a főszerkesztői posztról. Noha sok mindenben nem értettünk egyet, őt még el tudtam fogadni, mint főszerkesztőt. Az utódját sajnos már nem. Sem szakmailag, sem emberileg. Onnantól ez már nem volt kérdés. Nem hozhattam magam olyan helyzetbe, hogy az én leadott szövegeim felett ők diszponáljanak. Ez lehet, hogy nagyon csúnyán és nagyon önkényesen hangzik – aki ismer, az tudja, hogy nem vagyok ilyen –, de valahol meg kell húzni a határt, és én itt húztam meg.

SFportal.hu: Én úgy tudom, hogy azoknak az írásaiba, akiket a M.A.G.U.S.-közösség „nagy öregeként” becéz, nem lett volna beleszólása az új szerkesztőnek.

G.A.: Én kikötöttem, hogy nem, de kikötöttem én már sok mindent, amikor elkezdünk együttműködni Miklóssal, és nem mindig sikerültek úgy a dolgok. Ő nagyon sokáig próbált az ebben a dologban érdekelt felekkel kompromisszumot tető alá hozni. Többen vannak, akik a M.A.G.U.S. legális továbbvivőjének gondolják magukat. A félreértések elkerülése végett, én úgy gondolom, hogy egy legális továbbvivője volt, Bogdán Miklós, és most egy legális továbbvivő van, a Tuan Kiadó és Mórócz Tibor. A többieknek különféle megalapozatlan igényeik vannak, de Miklós még velük is megpróbált megállapodni. Én láttam olyan megállapodás-tervezeteket, amiket a magam részéről jóváhagytam volna, mégsem kerültek aláírásra. Az a meggyőződésem alakult ki, hogy az ellenérdekelt felek nem valódi megállapodásra törekednek, hanem csak obstrukcióra. 2002 után úgy gondoltam, hogy ebbe már nem érdemes belefolyonom, és ehhez is tartottam magam. És a mai napig is tartom magam hozzá: 2002 óta ez az első nyilvános megszólalásom. És ez sem igazán nyilvános – ha nem te kérdeznél, vagy nem így kérdeznél, akkor nem is lenne mód arra, hogy erről beszéljünk.

Most ismét látom a kibontakozási lehetőséget: Tiborék kiadóban gondolkoznak, oly módon, ahogy Miklós – más jellegű üzleti tevékenységei miatt – erre nem vállalkozhatott. Ennek ellenére nem győzöm Miklós fontosságát hangsúlyozni ennek az ügynek a megoldódásában, ha végül meg fog oldódni. Én most már látom a fényt az alagút végén. Lehetnek még érdekes kanyarok, de elindultunk egy irányba.

SFportal.hu: Bogdán Miklóssal kapcsolatban mik az érzéseid, hogyan tekintesz vissza az együttműködésetekre?

G.A.: Miklós rengeteg pénzt, fáradságot, időt ölt bele abba, hogy a M.A.G.U.S. működjön – ő úgy gondolta, ezen múlik. Én nagyon kedvelem Miklóst, mint embert, noha nagyon gyakran nem értettünk egyet. Rengeteget ordítottam vele telefonon, akik ismernek, azok tudják, hogy elég könnyen elszakadhat nálam a cérna, és akkor üvöltözöm. Nagyon türelmes volt, egy jó értelemben vett, igazi harcos. Ugyanakkor nem volt jó szakmai befektető... igaz, sosem állította, hogy az lenne. Ő egy mecénás volt. Olyan körülmények között, ahogy mi eredetileg át akartuk adni az „Ynev-portfóliót” - ahogy ezt magunk között neveztük - talán működhetett volna a kiadás nála is. Úgy, hogy struktúrát kellett volna építenie, úgy nem. Ám így legalább megízlelhette azt, amit én az utolsó időszakban, 2000-2002 között éreztem, amikor a Ronin Kiadót csináltuk.

Hogy ez milyen egyéb tényezőkön múlt még a dolog? Rendkívül sok ember egotripje van érintve ebben az ügyben, amivel pedig nem lehet szakmailag mit kezdeni. Ő sem szakmailag, sem emberileg nem tudta ezt kezelni. Azért nem kárhoztatom érte, mert a magam idejében én sem voltam ezzel másképp, sőt, most sem tudnék vele mit kezdeni.

SFportal.hu: Eladtad volna Bogdán Miklósnak a jogokat, ha láttad volna előre, mi következik?

G.A.: Mindenképpen. Én a meglévő jogtömeeggel magamban, Miklós anyagi lehetőségei, az ő szellemi pihentsége nélkül nem tudtam volna mit tenni. Ez egy remek lehetőség volt arra, hogy Novák Csanáddal egyszer s mindenkorra lezárjuk az egymás között fennálló vitás kérdéseket. Ez sikerült. Ennek annyi emberi hozadéka volt, hogy az kell mondjam: megérte. Ha csak a szerződést nézem, akkor ez jó szerződés volt; ugyanakkor nem hiszem, hogy a végeredményével különösebben okom lenne elégedettnek lenni, de akkor jó megoldásnak látszott. Abban a helyzetben a mostani fejlemmel is azt a döntést hoznám.

Arra nem gondoltam, hogy ez a dolog idáig durvul, szerintem Miklós sem gondolta. Voltak még Csanád szekrényében olyan csontvázak, amik nem ugrottak elő, egészen a szerződés megkötése utánig. Miklós ebből a szerződésből annak idején nem hátrált ki – ez az ő emberi kvalitásairól nagyon sokat elmond... Az, hogy ő ennek a szerződésnek a pontjaihoz tartotta magát, azok után, amik kiderültek, az csak az irántam érzett szimpátiájának és emberi tartásának volt köszönhető. Száz emberből százkető kihátrált volna mögülem, ő nem tette. Olyan jogi háttérrel biztosított ahhoz, hogy lemeccseljük ezeket a M.A.G.U.S.-jogkérdéseket, amiket a saját magam erejéből... talán meg tudtam volna teremteni, de nem akartam. Ez lehetővé teszi számomra, hogy úgy tegyek pontot mindenféle mondatok végére, most már ez a pont tényleg kikerüljön, hogy ne szenvedjenek az aktuális tevékenységeink károkat. Ilyen háttér mellett merem felvállalni az újbóli írást.

SFportal.hu: Emberileg tehát teljesen jóban vagytok Miklóssal...

G.A.: Természetesen.

SFportal.hu: ...szakmailag nem értetek egyet?

G.A.: Mindig voltak szakmai nézeteltéréseink. Én nagyon kedvelem őt, mert egy olyan mecénástípust testesít meg, ami korábban teljesen hiányzott a hazai könyvkiadásból. Nagyon csúnyán kapott, érdeme nem azt vonta volna maga után, amit kiosztottak neki... mondom, egotrip. Neki is egotrip volt, másoknak is. Én sokkal hamarabb abba hagytam volna a helyében, és úgy jöttem volna el ebből az egészből, hogy hallani sem akarok róla. Ő tisztességes tulajdonost keresett, neki adta el a jogokat; megkérdezett, hogy belemegyek-e, különféle garanciákat foglalt a szerződésbe, amik fenntartanak nekem mindenféle rendelkezési jogokat az új helyzetben... amiket én nem nagyon érvényesítettem az előző érában, de most kőkeményen fogok érvényesíteni – egyetértésben egyébként az új tulajdonossal.

SFportal.hu: Miklós és az Inomi tehát egy fontos mérföldkő volt a M.A.G.U.S. történetében...

G.A.: Mondjuk azt, hogy leharcolt helyettünk – helyettem személy szerint! – egy olyan hároméves időszakot, amit a magam erejéből nem tudtam volna.

SFportal.hu: ...mit látsz a jövőben? Mondtad, hogy fenntartottál magadnak bizonyos rendelkezési jogokat, megtudhatjuk, mik ezek?

G.A.: Miklós tartotta fenn nekem azt a rendelkezési jogot, hogy csak az jelenhet meg Ynev, M.A.G.U.S. vonatkozásban, amire én áldásomat adom. Én ezen jog érvényesítésekor szeretném a Tuan Kiadó álláspontját irányadónak tekinteni: amire ők azt mondják, hogy alkalmas a megjelenésre, arra én úgy tekintek, mint ami valóban alkalmas rá. Ha időközben találok olyan tényezőt, ami ezt kizárja, akkor azt jelezni fogom. A Tuannal én együttműködni szeretnék, nem pedig diktálni nekik, mert csak így juthatunk előre. A másik véglet lenne abba átesni, hogy én döntsem el, mi jelenjen meg. Ezt a könyvkiadó dönti el, aki pénzt fektet bele.

SFportal.hu: Mit vársz a Tuannal való együttműködéstől? Mit gondolsz, milyen irányt fog venni a M.A.G.U.S. további története?

G.A.: Miután a Tuannak semmilyen szinten nem vagyok a tisztségviselője, illetve nem vagyok hivatalosan a kiadó alkalmazottja, nem látom az írókat - már a régi, még Valhallás időkben felbukkant neveken kívül -, nem tudom, milyen szerzőkkel lehet most együtt dolgozni, nem tudom, hogy a régi szerzőknek mik az elképzelései. A saját munkámat folytatom tovább, amit már évek óta csinálok, legfeljebb nem hivatalos minőségben.

Nem tudok még egy „policyt” meghatározni, hiszen nem tudom, hogy milyen kötet számban gondolkodik a Tuan, milyen szerzőkre számítanak, azok a szerzők milyen módon viszonyulnak hozzám meg a régi dolgokhoz. Itt még eléggé zavaros a helyzet. Szeretnék majd látni egy kiadói tervet, és ők jelezték is, hogy ez ügyben számítanak az én véleményemre. Azt a politikát fogom folytatni, hogy ha kikérik a véleményemet, akkor azt elmondom, ha meg nem kéri, akkor azt adom, amit írtam, és ők meg eldöntik, hogy milyen formában is számolnak velem.

Miyazaki Jun, SFportal.hu: Térjünk el egy picit a M.A.G.U.S.-témától, és beszéljünk arról, mit is csináltál azóta, amióta utoljára megjelent Tőled bármiféle regény! Mivel foglalkoztál?

Gáspár András: 2002-ben elmentem a Digital Reality számítógépes játékfejlesztő céghez. Ott elsősorban írói feladatokat kaptam, bár hivatalosan játéktervezői titulusom volt. Ők egy meghatározott projecthez, az akkor induló Star Trek játékhoz hívtak engem írónak – ez egy A-kategóriás játék lett volna, azonban a Paramount és a Viacom összezördülése miatt törölték. Utána ott maradtam íróként, illetve 2004-ben céget váltottam, és a legnagyobb magyar játékfejlesztőnél, a Stormregionnél kötöttem ki, ugyancsak íróként, ahol a hivatalos státuszom szintén játékfejlesztő – de inkább a történetek bonyolításával illetve a párbeszédekkel foglalkozom. Ők második világháborús stratégiai játékokat, RTS-t (valós idejű stratégiát) készítenek. Mivel a foglalkozásomra nézve történész vagyok, abban is tudok segíteni, hogy a történetnek legyen valóság alapja. Persze korlátok között, mert egy játékban nem mindig az a jó, ami valóságos.

Magamnak írogattam, az Ezüst félhold blues új verzióján dolgozgattam, írtam novelláskákat, csiszolgattam a saját kis Skrull-univerzumomat. Nagyon kellemes kikapcsolódás volt az azt megelőző három évhez képest, hogy úgy is tudtam értéket teremteni, hogy senki nem anyázott közben.

SFportal.hu: Tehát élvezed ezt a játékfejlesztői munkát? Még most is benne vagy ezek szerint?

G.A.: Hogyne, nagyon. Benne is szándékozom maradni. A Digital Reality-nél az emberek egy olyan csoportját ismertem meg, amely igazolta, hogy vannak olyanok is, akik egotrip nélkül is tudnak értéket teremteni csapatmunkában. Ez a kiadásban valami virtuóz képzettségnek volt elkönnyelve – míg itt láttam 80 embert együttdolgozni egy célért. Nagyon tanulságos volt. Nagyon jó cimboráim akadtak ott, és nagyon jó látni, hogy olyasmiért is elismernek, amire nem is gondoltam volna. Kicsit meg lehet élni azt, hogy az ember lett valaki a könyveiből az elmúlt tizenvalahány évben. Ők ezt azzal tudják kellemessé tenni számomra, hogy úgy tűnik, én is kellemessé tudom tenni számukra. Ők se gyakran találkoznak olyan marha emberrel, mint én vagyok, tehát jól kiegészítjük egymást.

SFportal.hu: Szerinted át lehetne ültetni ezt a szemléletet a magyar fantasy kiadásba, vagy konkrétan a M.A.G.U.S. ügyeibe?

G.A.: Ha már négyszemközt vagyunk: nem hiszem. Nem hiszem, mert látom, hogy itt egy ismert személyiségtípussal állunk szemben, áll szemben Miklós, vagy épp a Tuan Kiadó, vagy minden egyes, már valamit publikált szerző. Ezt az embertípust még a Galaktikás éveimben ismertem meg. Ha azt mondom valakinek, hogy nem elég jó, amit csinál, és ezt ő nem tudja elfogadni objektív kritikaként, akkor ahelyett, hogy magába szállna, és legközelebb jobbat tenne le az asztalra, inkább egotripbe kezd... adott esetben ügyvédként álláspontokat kreál, bírósági eljárásokat generál – akkor az olyan ember, akivel nem lehet érdemben kreatív munkát végezni. És nagyon tartok attól, hogy az úgynevezett ellentáborban ilyen emberek a hangadók - személy szerint ismerem őket, tehát tudom, hogy így van. Nem véletlen, hogy azok, akik az ő álláspontjukkal szemben sokkal megengedőbbek voltak – például Pálinkás Imre vagy Gáspár Péter – szintén úgy vélik, hogy meg kell húzni egy határt.

Többkönyves szerzőknek, elismert szerzőknek valamit produkáló szerzőknek már lehetnek egotripjeik – nekem is szoktak lenni. Az a baj, hogy a szakmaiság szempontjai már hosszabb idő óta nem jutnak szerephez. Olyannyira nem, hogy végül is az úgynevezett ellentábor frissen megfogalmazott álláspontja szerint nekem nincs közöm ehhez az egészhez...

Nem is tudom, milyen minőségemben ülök itt, hiszen nem vagyok a M.A.G.U.S. világának társszerzője, én csak itt termettem, és biztos félreértés az, hogy itt beszélgetünk. Ez a hivatalos álláspontjuk. Már öt éve is nehezen lehetett volna komolyan venni, amit mondtak, most még inkább nehezemre esik.

SFportal.hu: Említetted a Galaktikát – gondolom, a régi, Kuczka-féle lapra gondolsz -, ahol előjöttek hasonló problémák.

G.A.: Igen, a régre. Mindig voltak olyan szerzők, akik nem ütötték meg a mércét. Akkoriban gyakorlófeladatként kaptam a velük való kommunikációt, és már akkor lefutottam azokat a köröket, amiket most. Az akkori világban nem volt egyértelmű egy önmegvalósításra törekvő ember számára, hogy pert indítson azok ellen, akik nem találják őt alkalmasnak az írói pályára. Most már erre is van lehetőség, természetesen.

SFportal.hu: A Halál havában vagy a Csepp és tenger immáron négy kiadást megélt – ami egy magyar író számára ezen a könyvpiacra ritka és szép eredmény. Az eredeti Galaktika óta „benne vagy” a magyar sf könyvpiacban – hogyan látod a könyvkiadás fejlődését?

G.A.: Azért az félrevezető, hogy benne vagyok. Benne voltam a Valhallában, ami egy olyan cég volt, ami ezzel a műfajjal foglalkozott, de igazából a kiadói politika formálási szintjén csak nagyon korlátozottan játszottam szerepet. Én el tudtam mondani, hogy nekem mi tetszett a '80-as években – ez nagyjából megegyezik azzal, amit több más kiadó, egyébként nagyon helyesen megpróbál megjelentetni. Látom a mostani kínálatot, hogy azért ott vannak a Dickek lefordítva magyarra, ott vannak a mostani, kinti klasszikusok lefordítva magyarra... tehát tovább folyik az a tevékenység, amit mi kultúrmisszióként próbáltunk folytatni, hogy meglegyenek a science-fiction és fantasy alapműveltség minimumához szükséges kötetek a magyar olvasók kezében, hogy aztán tudjanak dönteni, hogy merre szeretnének tovább haladni. Nekem viszonylag könnyű dolgom volt, sokat olvastam angolul, amikor még a többiek nem annyira. Ez az előnyöm mára már elolvadni látszik, most már bárki képes arra, hogy azt a néhány tucat alapművet összeolvassa a témában, amit én összeolvastam.

Rettenetes túlkínálat van, azt mondja mindenki. Én, mint író, a fantasy-túlkínálattól nem tartok, mert látom, hogy egész más vonalak mentén haladnak az angolszász országokból importált fantasyk, mint amiket mi képviseltünk. Ezt már többször elmondtam, csak ismételni tudom: a mi könyveink, a M.A.G.U.S. klasszikus időszakának regényei inkább voltak alternatív történelmi regények, mint angolszász értelemben vett fantasyk. Amit én, illetve mi néhányan, csináltunk, egyértelműen kelet-európai, késő romantikus irányzat folytatása. Erre büszke vagyok, mert úgy gondolom, hogy ezek vagyunk mi, ez a kultúrkörünk, és annak feltámasztása. Kell, hogy egy kultúra képviselje a saját hangját, és a saját motívumait, akár a világműveltséghez képest. Én ezzel próbálkoztam, és erre bátorítottam más szerzőket is. Talán sikerült elérnünk valamit ebben az ügyben.

Sci-fiben?... Nem tudom, igazság szerint azt már régebb óta nem olvasom, nem vagyok már igazán képben.

SFportal.hu: Olvastad már az új Galaktikát? Mi a véleményed róla?

G.A.: Láttam már. Azért nagyon nehéz nyilatkozni, mert ott van Németh Attila, aki az irodalmi vonalat képviseli. Ugyanúgy Kuczka-tanítvány, mint én voltam, ugyanúgy Galaktikás volt, mint én voltam. Az emberi és szakmai kvalitásait eszem ágában sincs kétségbe vonni, nagyon sok olyan kultúrmissziót vállalt el sci-fi-fronton, amire büszke lehet: Star Trek népszerűsítése Magyarországon, Moebius kiadványok... Szemmel láthatóan feladatának tekintette, hogy azt a periodikát felélessze, ami annak idején a Galaktika volt. Ám ez egy más időszak, és nem hiszem, hogy a régi formában újra lehetett volna éleszteni...

Nekem Interpress Magazinok áthallásaim vannak a tartalma kapcsán. Ez a tartalom nagyon vékony ahhoz képest, ami régen volt, meg nagyon kevés az újdonságértéke ahhoz képest, ahogy mi annak idején elképzeltük az újdonságértéket – de ne felejtjük el, hogy az egy zárt piac volt. Akkor minden vicc új volt nekünk, most nem az. Azt nem tudom, hogy vajon hogy gondolkodik az a mai vásárló a mai Galaktikáról, akinek nem volt a réggel kapcsolatban élménye. És azt se felejtjük el, hogy már én is az a korosztály vagyok, aki az antológia formátumú Galaktikát nagyon fiatal korában látta csak. Én a folyóirat-korszaknak voltam a jellemző terméke, abban kezdtem el publikálni. Míg élek, banni fogom, hogy nem sikerült az antológiába bekerülnöm. Már ott is volt egy nagyon jelentős differencia a kettő között, sokan, akik a régi Galaktika hívei voltak, befejezték a vásárlását, amikor az folyóirattá vált. Az a kihívás, ami itt Attiláékra várt, legalább ekkora volt. Nem tudom igazán, hogy sikerül megfelelni neki.

A magazin elsősorban arra volna jó, hogy az új nemzedéknek, új magyar szerzőknek publikációs lehetőséget adjon – de nem látom azt, hogy kiket sikerült bedobni a köztudatba. Persze ez lehet annak következménye, hogy venni nem vettem soha, csak kaptam legutóbb egy számot, meg láttam a munkatársaim kezében.

Biztos, hogy jó, hogy van, mert jó volt, amikor volt Átjáró – remélem, a Galaktikát tovább akarják és fogják tudni vinni. Van egy felkérésem, hogy írjak valamit bele, próbálok majd élni vele a következő hónapokban. Úgy gondolom, inkább fontos, mint hálás feladat az ő részükről ezt csinálni. Nem tudom, anyagilag hogy éri meg, remélem, megéri. Az egy tudatos döntés volt, hogy nem ragaszkodnak jobban a hagyományokhoz, ám nem tudom, ez mennyiben volt az irodalmi szekció döntése. És miután az üzleti részéhez nem tudok hozzászólni sem, ezt inkább nem is tenném kritika tárgyává, mert nem lenne tisztességes.

Annak idején mi is próbálkoztunk Galaktika-klónok létrehozásával. Elég szerény kísérlet volt, de azt tudom mondani, hogy aki ilyet tesz, az valószínűleg nem anyagi haszon reményében teszi, hanem szellemi küldetést teljesít. Mint ilyen, tiszteletreméltó mindenképpen.

Volt Analógiánk, kettő vagy három darab – arra jó volt, hogy egy pár olyan novellát, amiket a Galaktikás időkben úgy gondoltam, hogy jó lenne lefordítani magyarra, azt közzé tettük.

SFportal.hu: Akkor ez anyagilag nem érte meg nektek sem?

G.A.: Nem. Nekünk kapcsolataink könyvkiadás és terjesztés vonalon voltak, és nem próbáltunk folyóiratként terjeszteni a Rúna előtt semmit – és ez bőven a Rúna előtt volt még. Amikor pedig elkezdtek a Rúnát, akkor már nem próbálkoztunk ilyesmivel, mert tudtuk, hogy mik a hátulütők. A folyóiratkiadás nagyon más játék, és egyértelmű, hogy a Galaktika folyóirat, nem pedig könyves termék.

SFportal.hu: Nem próbáltak meg esetleg bevonni Téged is az új Galaktika készítésébe?

G.A.: Nem. Meg kell mondjam, erre nem is volt különösebb affinitásom soha - a Rúnás időkben sem próbáltam lapszerkesztőként feltűnni. Én a könyvsorozat szerkesztője voltam. Németh Attilának sokkal több folyóiratos tapasztalata van, mint nekem. Nem kerestek meg engem annak idején.

SFportal.hu: A Rúna a maga idejében az egyik legsikeresebb szerepjáték magazin volt...

G.A.: Azt sem én szerkesztettem, hanem kezdetben Nyulászi Zsolt, később mások. É csak lektorként és szerzőként működtem közre.

SFportal.hu: ... szerinted lenne ma Magyarországon lehetőség valami hasonlót készíteni?

G.A.: Lenne, ha valaki meghallaná az idők szavát, és zászlójára tűzné azt, amit például ez a rendezvény is. (Átjáró Találkozások, március 19.: M.A.G.U.S. és World of Warcraft találkozó – a szerk.) WoW-al bármit el lehet adni. Ha nyitna a számítógépes szerepjátékok felé, és lenne egy ilyen szekció – mert nyilván van erre igény. Úgy tudom, létezik – igaz, csak elektronikus terjesztésű – WoW Magazin. Lehet, hogy ezeket újra össze lehetne szervezni – ehhez kéne egy olyan kiadó, ami ugyanúgy felvállalná az integráló szerepet, mint a Valhalla a maga idejében. Nem tudom, emlékszel-e rá, hogy voltak mindenféle nézeteltérések, artistikus meg egotripes kérdésekben is cégek között, játékok között is, lásd Bíborhold-Rúna,

Valhalla-Codex... de az ebben az időszakban megjelent Rúnákban ott volt mindig a Codex melléklet, ott volt a Beholder melléklete is, tehát egymás létjogosultságát eszünkbe sem jutott kétségbe vonni. Ebben különbözött az akkori cégek hozzáállása a mostaniaktól.

Miyazaki Jun, SFportal.hu: Térjünk vissza megint egy kicsit a pályafutásodra! Elmondod, hogy számítógépes játékokhoz írsz szövegeket, háttérrel, de mi a helyzet az irodalmi művekkel? Említetted a Keleti szél harmadik részét – van-e más terved? Például lesz-e újabb Kiálts farkast?

Gáspár András: Egy harmadik könyvet mindenképpen szeretnék az eddig megjelent két részhez hozzáfűzni. A Kiálts farkast lassan, gleccserszerűen alakul – az első és a második kötet megjelenése között is 11 év telt el. Szerintem még legalább három évig töprengek rajta. Nagyjából tudom, mit szeretnék benne csinálni – abban nem voltam biztos, hogy lesz-e rá kiadói érdeklődés. A Tuan már jelezte, hogy az Ezüst félhold blues deluxe kiadására is vevő lenne, nyilván vevő lesz a Kiálts farkast harmadik kötetére is, ha eljön az idő. Ez most egy új helyzet, ami nem régóta áll fenn. Néhány hete tudok csak konkrétumokat arról, hogy mi merre alakul. Ehhez majd hozzá lehet igazítani mindenféle dolgokat.

A fantasy-vonalon szeretném befejezni a Gorduin-ciklust, egy Holdfényemberrel... ehhez valószínűleg társszerzőt fogok igénybe venni. Voltak nekem mindenféle függésben lévő történetvonalaim, például a Garmacor-ciklus – arra már 2000-től kerestem olyan pályázókat, akik tovább tudnák vinni az elképzeléseimnek megfelelően. Ezt majd most meg fogom újra próbálni. Szeretném ezt olyasvalakire bízni, akire szívesen ráhagyom a dolgaimat, aki megéppítheti ebből a saját karrierjét, és tud ezen a vonalon örömet okozni az embereknek, ahogy én is. De amíg a pereskedések le nem zárulnak, addig nem szeretnék ebbe sok energiát ölni.

SFportal.hu: Ezek akkor inkább társszerzős művek lennének?

G.A.: Pillanatnyilag nincs meg rá a fix jelöltem. Voltak jelöltjeim az elmúlt években, ezek azonban sorra kibuktak különböző okok miatt. Ha most lesz egy új kiadó, akkor talán lesz egy műhely, akkor talán lesznek olyan emberek, akik hajlandóak végigjárni azt a valóban nagyon diktatórikus és rettenetes tekintélyelvű szisztémát, ami engem kitermelt. Én a mai napig állítom, hogy ha én nem abban a szisztémában kezdtem volna a pályafutásomat, akkor ma sehol nem lennék. Talán ezt az elmúlt évek eredménytelenségei után hajlamosak lesznek elhinni nekem. Ha meg nem, akkor marad ennyiben a dolog.

Végtelen lassúsággal tudok produkálni könyveket, mint ahogy a Keleti szél 2 is összeállt, ahogy a Keleti szél 3 is össze fog állni, vagy a Holdfényember is, ha kell, saját erőmből. Igazából a hasznomra volt Csanád pozitív ráhatása. Én a magam szakállára más könyveket írtam volna, az biztos. Sokkal inkább a klasszikus science-fiction vonalat vittem volna, mint ezt a pozitivistább fantasyt. Amit én a magam örömeire csinállok, az sokkal kevésbé eladható, és soha nem lesz annyira népszerű, mint a közösen kiagyalt Chapman személyiség művei. Számomra is nyilvánvaló és valószínűleg azok számára is, akik olvasták a korai Chapmaneket és a késeiket, hogy nem ugyanaz a dolog Csanád nélkül. Magukat a könyveket nehéz nem szeretni, mert amin ennyit dolgozol, az nagyon a sajátoddá válik. De a Karnevál sem volt ugyanaz, mint a Halál havában, a Keleti Szél sem volt ugyanaz, mint a Karnevál. Úgy vagyok vele, hogy ha az olvasók 5-6 évet várnak egy-egy könyvemre, akkor amit leadok, az legyen igazán ütős és jó. Kevesebb nem is merném beérni, de hosszú távú terveket nem merek szőni egy olyan közegben, amilyen ez a mostani – irreális volna, te is tudod.

SFportal.hu: És mi a helyzet az egyéb science-fiction vagy fantasy vonalakkal, ami nem kapcsolódik a M.A.G.U.S.-hoz, vagy a Kiálts farkast-hoz?

G.A.: Nem tudom. Vannak még félbehagyott Hálózatos dolgaim, amikkel lehetne dolgozni. Ezek megint olyan művek, hogy kiadó hiányában gondolkodni sem volt érdemes rajtuk – most már talán. De hát igazság szerint egy kiadóban sem lehetsz biztos addig, amíg nem jelent meg egyetlen könyved sem náluk, amíg nem látod, hogy hogyan funkcionál az együttműködés a gyakorlatban, hogyan teljesít akkor, amikor keményedik a játszma. Szívesen sorolnék terveket, de rajtuk is múlik, mi lesz belőlük. Az biztos, hogy rajtam nem múlik, hogy a Tuan erős startot tudjon venni. Én most megteszem azt, amit meg tudok tenni – ezt például az Inomiért nem tartottam érdemesnek. Miklósért igen, az Inomiért, ahogy működött, akikkel működött, és amilyen körülmények között működött, nem lett volna értelme.

SFportal.hu: Beszélgettünk az előbb arról a „diktatórikus jellegű” szellemi műhelyről, ami kitermelt Téged...

G.A.: Nem volt az diktatórikus, de a mostani elménkkel talán diktatórikusnak találjuk. Az írói szisztéma, az egész kiadói szisztéma egy roppant hagyománytisztelő, roppant tekintélyelvű rendszer. Mindenhol a világon. Nálunk is az volt. Itt a tradicionális kiadók szétesésével illetve szakosodásával - vannak itt még tradicionális kiadók, csak nem adnak ki science-fictiont vagy fantasyt – mintha háttérbe szorult volna. Most azért mondom kicsit karikírozva diktatórikusnak, mert lehet, hogy egy mai húszéves számára úgy tűnik, hogy ez egy kiállhatatlan, tekintélyelvű rendszer. És tényleg az.

SFportal.hu: Részt vettél annak idején egy másik műhely létrehozásában, ez volt a Scriptorium. Mennyire tartod sikeresnek ezt a Scriptoriumot, amely most már egy jó ideje nélküled halad tovább?

G.A.: Igazából én csak egy Scriptoriumot nyomtam végig annak idején, a '90-es évek közepén. Az volt az, aminek a módszertanát, az órarendjét, az óravázlatát, mindenét én dolgoztam ki. Ezeket az anyagokat később továbbadtam Pálinkás Imrének, aki továbbvitte a műhelyt. A távollétében nem szeretnék különösebben nyilatkozni a dologról, mert a 2001-2002-es közreműködésemet leszámítva én nem vagyok képbem a Scriptorium mostani működéséről. Voltak tehetséges szerzők, akiket ott ismertem meg. Arra, amire alkalmasnak gondoltam őket, arra egyikük sem tűnt alkalmasnak akkori állapotában, és tekinthető az én fogyatékoságomnak, hogy később nem bírtam kihozni belőlük azt, amit kellett volna... Vagy tekinthető azon közeg hatásának, ami nem kedvezett annak, hogy ők végig is akarják járni az ezzel kapcsolatos számléírást.

Én hiszek a tekintélyelvűségben, mert bizonyos dolgokra határozottan jó hatással van – például nem tudom, mit történt volna Bohr laboratóriumában, ha nem hitték volna el a főnöknek, hogy az atomnak súlya van. Vannak objektív dolgok, amik igazolják, hogy időnként jó, ha valaki megmondja, merre hány méter. De volt annyi személyes kudarcom ez ügyben, hogy 2002-től nagyon meggondolom azt, kinek akarom osztani az észet és milyen körülmények között. Az a meggyőződésem, hogy nem nagyon működik anélkül a dolog, hogy valaki osztaná, de nem ragaszkodom ahhoz, hogy ez én legyek.

SFportal.hu: Azóta születtek újabb irodalmi műhelyek – mennyire látsz rá a működésükre?

G.A.: Az Aldyr-féle műhelyre ráláttam közreműködők révén, meg ők annak idején kértek arra, hogy az első kötetükről fogalmazzak meg kritikát. Ez megtörtént, jól is vette ki magát, ezzel tehát semmi gond nincs. Nekik elmondtam a próbálkozásuk szerintem meglévő előnyeit és hátrányait. Egy nagyon hasznos kezdeményezésnek tartom a munkájukat, és én az ilyeneket hiányolom.

A többieket nem nagyon ismerem. Tudom, hogy van még Távoli Világok, amire nincs rálátásom, de hál' istennek a benne lévő személyek jelenléte garancia arra, hogy ott is valamiféle érték születik.

SFportal.hu: Ha most hoznál létre egy Scriptoriumot, ugyanúgy hoznád létre?

G.A.: Csak így bírok működni. Ezek a módszereim vannak, és nem sokat változtak az elmúlt tíz évben. Akinek használni tudok vele, annak használok, akinek nem, annak ugyanúgy nem, ahogy eddig. Nem változott meg a nézetem arról, hogy valaki vagy tehetséges, vagy nem, aki tehetséges, az vagy kezelhető, vagy nem, aztán én azt vagy tudom kezelni, vagy nem.

Nagyon nagy presszió alatt dolgoznak a most induló szerzők, nagyon sok olyan csúsztási lehetőség van, ami nekem még nem volt beépítve a rendszerembe, és így nem is nagyon volt lehetőség arra, hogy félrecsússzak. Lényegesen veszélyesebb a pálya, mint régen volt.

SFportal.hu: Szerinted a mai tehetségeknek milyen lehetőségeik vannak arra, hogy fejlődjenek, nevet szerezzenek maguknak, megjelenjenek?

G.A.: Csak ezek az írói műhelyek. Fantasyben elsősorban a M.A.G.U.S., és szeretném azt hinni, hogy a sci-fiseknek ott a Galaktika. Ezért fájjalom, hogy olyan állapotok vannak több mint öt évvel a főgonosznak kikiáltott Csanád és jómagam távozása után is, amilyenek vannak. És olyan kiadványok láttak napvilágot, amik napvilágot láttak. Tudniillik a M.A.G.U.S. nem elsősorban erről szólt. Nem arról szólt, hogy mindenki megjelentesse az első könyvét, olyan állapotban, ahogy éppen kikerült a keze alól, és aztán annak kapcsán megint csak egotripek jönnek és nem további munka. Van egy több évszázados, felhalmozódott hagyomány a könyvkiadáson belül, hogy milyen műveket szoktak kiadni elsőre. Mert nagyon erőteljesen predestinálja a szerzők működését az elsőnek kiadott könyv. Magyarán nem sok jó származik abból, hogy valaki megírja az első művét, ami aztán úgy jelenik meg, ahogy van. Ezt ma is így gondolom, mi próbáltunk ennek megfelelni – azt kell mondjam, hogy az eredmények abszolút engem igazolnak. Egy Gáspár Péter, egy Kornya Zsolt, egy Pálincás Imre megjelenése és szereplése azt bizonyítja, hogy a M.A.G.U.S. a maga klasszikus és diktatórikus formájában képes volt írók felfuttatására és kinevelésére, írói egyéniségek létrehozására. Én ezt a második vonalat követő harmadik vonalat, őszintén szólva, nem látom a mostaniak között. Szarvashibákat követnek el kiadói részről, emberileg, szerkesztőileg, szerkesztő-hiányilag. Meg kell adni a módját, hogy esélye legyen egy szerzőnek fejlődni.

Én ma úgy gondolom, hogy a szerzőknek talán hasznosabb volna, ha a Tuan égisze alatt ezek a dolgok el tudnának nyugodni. Félreértés ne essék, nem hiszem, hogy ez így fog történni. Ezeket a jogi csatározásokat most már le kell folytatni, meg kell nyerni. Miután ezeket megnyertük, ez így fog működni. Hogy ez jövőre lesz, vagy két, három év múlva, azt nem tisztem eldönteni. Ebbe a magyar rögválóság fog belejátszani, és ez fogja kimondani a végső szót. De nincs kétségem afelől, hogy az eljárásokat, amiket elkezdtem, meg fogom nyerni.

SFportal.hu: Mit vársz ezektől a perektől? Mi az a forgatókönyv velük kapcsolatban, amit szeretnél, hogy megvalósuljon?

G.A.: Én azt szeretném, ha egyszer és mindenkorra megszűnnének az olyan kiadványok, amik nem élvezik a M.A.G.U.S.-t annak idején létrehozó szerzőtársak mindegyikének konszenzusos áldását. Nem szeretném, ha olyan művek jelennének meg, amik az én általam létrehozott világ karaktereire, helyszíneire alapoznának anélkül, hogy engem bárki megkérdezne. Aki engem kérdezett, még sosem járt rosszul – megint tudnám mondani a példákat. Aki meg nem kérdezett meg, az sosem járt jól, és ezután sem fog. Ez az én egotripem. Én úgy gondolom, hogy ez a minimum lenne egy kulturált keretek között működő könyvkiadásban – ennek mondjuk nem segített az a káosz, ami az Inomi körül teremtődött. Korábban sem volt jó a helyzet, tehát nem mondom azt, hogy sokat rontott rajta, de azért rontott. Ez a dolog önmérséklet útján nem fog megoldódni. Sokaknak vannak hamis benyomásaik, hogy meddig lehet elmenni. Ezeket egyszer, s mindenkorra helyre kell tenni. Ez mindannyiunk érdeke. Minden íróé, de úgy gondolom, minden szerepjátékosé is... még akkor is, ha ezt ők most nem így vélik. Az akkori és mostani kiadványok száma és minősége önmagáért beszél. Egy olyan időszakban, amikor ez így volt, és egy olyan időszakban, amikor ez nem volt így. Nekem az a célom - és az egyik rendeltetésem -, hogy ismét olyan nívón menjen a munka, mint annak idején.

SFportal.hu: Amikor szerzőtársakat említettél, kikre gondoltál konkrétan?

G.A.: Mindenkire, akivel annak idején együtt publikáltunk a Valhallánál, Kornya Zsolt, Pálinkás Imre, Gáspár Péter, Massár Mátyás, aki ugyan más vonalon dolgozott, de akinek szakmai kvalitásai felől nincsenek kétségeim... mindenki, akit most nem említettem meg, de úgy gondolják, hogy ide tartoznak, azok gondolják úgy, hogy én is úgy gondolom.

SFportal.hu: Tehát az „első körös” írók?

G.A.: Igen, illetve a második körösök közül is vannak olyanok, akiket most inkább nem libellálnék azzal, hogy néven nevezem őket. Akik annak idején benne voltak a Legendák és Enigmákban, azok mind ide tartozónak vallhatják magukat. Akik pedig nem voltak benne, azok pillanatnyilag abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy maguk dönthetik el, hova szeretnének tartozni.

Vannak mindenféle illegitim műhelyek, melyek úgy gondolják, hogy van jogi alapjuk arra, hogy a világba beleszóljanak – én úgy gondolom, hogy nincsen. Ezt a most folyamatban lévő eljárásokban be fogjuk bizonyítani. Ha ez bebizonyosodik, akkor nagyon nehéz lesz magát meggondolni mindenki másnak. Ezt az utat is szeretném felhasználni arra, hogy kérjem a most induló vagy most placcon lévő szerzőket, hogy alaposan tájékozódjanak, ne csak az egyik fél álláspontját hallgassák meg. A Tuan illetékesei állnak rendelkezésükre, és magam is. Azzal ne vágja el magát senki, hogy most hoz hirtelen és nagyon rossz döntést.

SFportal.hu: A különféle fórumokat olvasgatva úgy tűnik, hogy a játékosok, olvasók jókora része belefáradt már ebbe az egész jogi hercehurcába, és nem igazán bízik abban, hogy valaha is jobbra fog fordulni a M.A.G.U.S. szekere. Mivel tudnád őket megnyugtatni?

G.A.: A játékosokat semmivel - sosem tartoztam e terület szakértői közé, a reformokat is meghagyom hát azolnak, akiket a Tuan erre alkalmasnak ítél. Az olvasók közül elsősorban azok iránt érzek elkötelezettséget, akik nem internetes fórumokon fejtik ki véleményüket.

Gyanítom, túlnyomó többségük nem is olvas internetes fórumokat, vagy ha igen, akkor egyik fülükön be, a másikon ki. Nem szeretném összetéveszteni az olvasóimat azokkal, akik a fórumokon megnyilatkoznak. Én soha egyetlen kedvenc íróm fórumán sem nyilatkoztam meg. A munkáik alapján ítélem meg őket, szeretem vagy nem szeretem őket. Én abban a hitben ringatom magam, hogy létezik egy olyan csendes olvasói többség, amelyik nem foglalkozik az internetes fórumok véleményével. Adott esetben nem is tud mást, csak hogy nem jelennek meg a könyvek.

Aki a M.A.G.U.S. azon formáját szerette, ami működött annak idején, az most is tudja a százoldalú rendszer alapján játszani, mert most újra a százoldalú rendszer kerül terítékre. A szerepjáték részben sosem voltam benne annyira, hogy azt mondhassam, a befolyásomnak különösebben szerepe lehetett volna, azt nálam avatottabb emberek alakították régebben is és alakítják most is. De nem szeretném, ha a szerepjáték olyan utakra tévedne, amit íróként vagy a világ alakítójaként nem tudok felvállalni. Ez valamilyen szinten sajnós már az Inomi alatt is megtörtént, ezt visszacsinálni már nem tudom, legfeljebb azt tudom tenni, hogy a magam ügyeiben az abban foglaltakat egyszerűen nem veszem figyelembe. Illetve másokra nem kényszerítem rá, hogy elfogadják, nem teszem követelménnyé a most induló írónemzedékek számára, hogy olyan köteteket fogadjanak el forrásként, amit én magam nem tartok annak.

Jobb lenne persze, ha ezek a kavarássok nem lennének, nem kellene sakkozni mindenféle emblémákkal, újabb és újabb arculatokkal, hanem az egész a régi alapon működhetne... de őszintén szólva Wayne Chamant nem a M.A.G.U.S.-logó tette népszerűvé vagy eladhatóvá - épp fordítva történt a dolog.

SFportal.hu: Köszönjük szépen a beszélgetést.

Az interjút készítette: Miyazaki Jun